

Creatief ondernemen

Versterken van kunstonderwijs in de beroepskolom

vo/mbo **Viola van Lanschot Hubrecht (SLO)**

De arbeidsmarkt in de creatieve industrie is dynamisch en oefent een grote aantrekkingskracht uit op jongeren. Tot voor kort konden leerlingen met een VMBO- of MAVO-diploma op zak in principe niet terecht bij een kunstvakopleiding. Hiervoor was minimaal een HAVO-diploma vereist. Sinds enkele jaren is hierin verandering gekomen. Het aantal ROC's dat haar opleidingsaanbod heeft uitgebreid met opleidingsroutes voor de kunstensector is de afgelopen jaren sterk gegroeid. Oorzaak daarvan was de groei van de creatieve industrie.

De creatieve industrie beslaat een breed terrein met zeer uiteenlopende functies in relatie tot kunst, amusement en vrijetijdsbesteding. Hierbij gaat het niet alleen om uitvoerende artiesten, toneelgezelschappen en orkesten, maar ook om deejays, dansers, sociaal-cultureel werkers en video-artiesten. En niet te vergeten de mensen áchter de coulissen: de licht- en geluidstechnici, de grimeurs en de mensen van de kleding. Bovendien zitten achter allerlei evenementen - zoals dance-events en popconcerten - vele organisatiebureaus, vormgevers, technici, entertainers en festivalmedewerkers.

Een aantal scholen zoekt naar mogelijkheden het kunstonderwijs in de bovenbouw van het VMBO te versterken. Zij doen dit vanuit verschillende motieven, zoals het versterken van de doorlopende leerlijn naar het MBO, het stimuleren van creativiteitsontwikkeling, talentontwikkeling en leerlingen een leuke schooltijd bezorgen. Op verschillende manieren realiseren scholen in de verschillende leerwegen hun doel door gebruik te maken van de ruimte die de wetgeving biedt, zo ook het Mollerlyceum in Bergen op Zoom. SLO, nationaal expertisecentrum voor leerplanontwikkeling, ontving de leden van het netwerk van de theoretische leerweg op het *Mollerlyceum* in Bergen op Zoom. Het netwerk is verdeeld in drie regio's. Per regio nemen circa 20 scholen deel. Tijdens de bijeenkomsten maken scholen kennis met inspirerende voorbeelden en wisselen ervaringen uit. Tijdens de netwerkbijeenkomst in

november presenteerde het Mollerlyceum als gastschool het schooleigen kunstprogramma.

Schooleigen kunstprogramma, nieuwe kunstrichtingen

Een groeiend aantal VMBO-scholen ervaart de theoretische leerweg als té theoretisch en voert voor deze leerweg een zevende (praktijk)vak in, naast de zes algemeen vormende (AVO-)vakken. Ruimte voor dit zevende vak ontstaat door de vrije ruimte die scholen standaard tot hun beschikking hebben, anders te benutten, al dan niet in combinatie met een herverdeling van uren. Scholen kunnen deze tijd invullen met ofwel een (deel van een) beroepsgericht programma ofwel met een schooleigen inhoud. Dit geeft scholen een grote vrijheid voor het ontwikkelen van een eigen programma dat goed aansluit bij de school, de leerlingen, de omgeving en het vervolgonderwijs. Zo krijgen leerlingen van de theoretische leerweg op het Mollerlyceum in Bergen op Zoom in de derde klas allemaal het vak *Creatief Ondernemen*. Het programma heeft primair tot doel leerlingen via kunst en cultuur een algemene beroepshouding te laten ontwikkelen. Een tweede doel is leerlingen kennis te laten maken met de werkwijze in het MBO. Het Mollerlyceum heeft voor deze programma-variant gekozen omdat de school al relatief veel aandacht besteedt aan kunst en cultuur. 'Het past bij de school,' zegt Huibert de Jonge, afdelingsleider van de theoretische leerweg. Hij vervolgt: 'Bij ons zijn de leerlingen gewend op de planken

te staan. Door dit programma maken leerlingen kennis met het werk achter de schermen.' Het programma is ontwikkeld in samenwerking met de opleiding mediavormgeving van ROC Zoomvliet College, een niveau 4-opleiding. Van beide scholen zijn docenten betrokken geweest bij de ontwikkeling van het programma. Iedere woensdagmiddag, vier uur per week, zijn alle leerlingen van de theoretische leerweg bezig met activiteiten in het kader van Creatief Ondernemen. In het eerste halfjaar krijgen leerlingen zes basisworkshops van drie weken aangeboden. In de tweede helft van het schooljaar volgen voor ieder van de onderwerpen verdiepende workshops. In twee keer zes workshops per half jaar maken leerlingen kennis met vaardigheden in relatie tot:

- beeld: scenario, cameraopnames, montage;
- geluid: studio, uitvoering, bewerken;
- licht: theater, lichtplan, mediavormgeving, drive-in;
- beeldende vorming: kijken naar kunst, tekenen, schilderen, illustreren;
- printmedia: beeldtaal, lay-out, posters;
- pakkettraining: omgaan met software (Photoshop, enzovoort).

De workshops worden verzorgd door óf docenten van het VMBO óf docenten van het MBO. De MBO-docenten worden door het Mollerlyceum ingehuurd voor de workshops die zij verzorgen. Een deel van de activiteiten vindt plaats

op het Mollerlyceum zelf, een ander deel van de activiteiten vindt plaats in de Zoomvliet Studio, een echte studio. In de Zoomvliet Studio kunnen leerlingen in een goed geoutilleerde, inspirerende leeromgeving onder leiding van MBO-docenten werken aan competentiegerichte opdrachten. Van leerlingen wordt een andere werkhouding gevraagd. In het begin moeten leerlingen wennen aan de keuzemogelijkheden en de zelfstandigheid, maar volgens de leerlingen went het snel. Dat het enthousiasme van de leerlingen groot is, blijkt uit enkele reacties van leerlingen die tijdens de netwerkbijeenkomst aanwezig waren: 'Dit is anders, leuk om te doen en heel handig.' En: 'Het wordt me nu een beetje duidelijk hoe ik straks op het MBO moet werken.'

De deelnemende scholen in het netwerk waren - net als SLO - verrast over de inhoud van het programma. Het is een mooie en inspirerende manier om de theoretische leerweg aantrekkelijk te maken, leerlingen een beeld te geven van de mogelijkheden in de creatieve industrie en leerlingen te laten wennen aan de werkwijze op het MBO.

Heeft u naar aanleiding van dit artikel vragen, dan kunt u contact opnemen met Viola van Lanschot Hubrecht door een mail te sturen naar v.vanlanschot@slo.nl.

Mediavormgever op ROC Zoomvliet College

Als mediavormgever weet je hoe je een boodschap met behulp van tekst, beeld en geluid conceptueel verwerkt, vormgeeft en technisch realiseert. De mogelijkheden zijn grenzeloos! Je ontwerpt én realiseert alle mogelijke media-uitingen. Deze opleiding kent drie uitstroomrichtingen:

- *Grafisch vormgeven*
Als grafisch vormgever werk je gedrukte en ruimtelijke media-uitingen uit. Dat kan variëren van een nieuwe verpakking, een interieur van een winkel tot het ontwerp van een bedrijfsidentiteit in de vorm van een huisstijl. Maar ook een omslag of illustratie van een boek.
- *Interactief vormgeven*
Kies je voor interactief vormgeven dan maak je media voor beeldscherm. Denk maar eens aan een promotionele website voor een nieuw product, een interactief handboek of een teaser voor een nieuwe film. Een educatieve cd-rom, een webwinkel of een animatie die tussen gamelevels wordt gebruikt, kunnen ook producten van jou zijn.
- *Art & Design*
Als je kiest voor Art & Design, maak je zowel grafische als ruimtelijke en beeldscherm media-uitingen. Creatieve producten die je maakt zijn bijvoorbeeld tekeningen, foto's, illustraties, decoraties en animaties. In je werk weet je een concept van een opdrachtgever geheel naar je eigen hand te zetten, met een eigen visie wat betreft mediakeuze en uit te voeren stijl. Als Art & Designer werk je in opdracht of werk je opdrachten onder eigen naam uit.